

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 kwietnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. odmówił U. S. wypłaty odsetek od przyznanego jej świadczenia emerytalnego za okres od dnia 13 listopada 2012 roku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu organ rentowy powołał się na treść art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1442) i wskazał, że nie ponosi odpowiedzialności za nieterminowe ustalenie prawa do świadczenia, albowiem prawo to zostało ustalone w postępowaniu odwoławczym, tj. przez Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że organ odwoławczy nie stwierdził odpowiedzialności pozwanego organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Ubezpieczona odwołała się od powyższej decyzji i wniosła o jej zmianę w ten sposób, aby nakazać wypłatę wnioskodawczyni ustawowych odsetek od przyznanego jej świadczenia emerytalnego za okres od dnia 13 listopada 2012r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżąca zarzuciła przedmiotowej decyzji obrazę prawa materialnego – art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną interpretację i nieprawidłowe zastosowanie. W ocenie skarżącej przez nieustalenie prawa do świadczenia, o którym mowa w art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, należy rozumieć zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznanie świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania. Skarżąca wskazała także, że decyzje organu rentowego przyznającego prawo do emerytury, jak i orzeczenia sądów powszechnych wydane w trybie instancyjnym mają charakter deklaratoryjny, zaś prawo do emerytury jest nabywane z mocy prawa, bez względu na to kiedy takie decyzje zostają wydane, gdyż potwierdzają one prawo do świadczenia nabytego w określonej dacie, tożsamej z datą spełnienia ustawowych warunków. Prawo do emerytury wnioskodawczyni powstało zatem z mocy prawa w dacie spełnienia przez nią przesłanek do świadczenia. W ocenie skarżącej wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 25.02.2013r. wskazuje zatem na winę w nieterminowym ustaleniu przez ZUS prawa do świadczenia wnioskodawczyni.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji. Wskazał nadto, że decyzja została wydana zgodnie z przepisami art. 118 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.). Organ rentowy podał przy tym, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 25 lutego 2013r. zmieniono decyzję ZUS i przyznano wnioskodawczyni prawo do emerytury poczynając od dnia 13.11.2012r. Apelację organu rentowego od powyższego orzeczenia Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił wyrokiem z dnia 29.01.2014r. Pozwany podkreślił, że Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny w wyrokach nie orzekły o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona U. S., urodzona dnia (...), w dniu 13 listopada 2012 roku złożyła u pozwanego organu rentowego wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 27 listopada 2012 roku pozwany odmówił wnioskodawczyni prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Na skutek odwołania ubezpieczonej prawo do emerytury było przedmiotem postępowania sądowego. Wyrokiem z dnia 25 lutego 2013 roku, wydanym w sprawie VIII U 140/13, Sąd Okręgowy w Gdańsku, VIII Wydział Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od dnia 13 listopada 2012 roku.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez organ rentowy.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2013 roku Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z dnia 7 kwietnia 2014 roku, wykonując prawomocny wyrok Sądu z dnia 25 lutego 2013 roku organ rentowy przyznał skarżącej zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 13 listopada 2012 roku tj. od dnia określonego prawomocnym wyrokiem Sądu. Jednocześnie organ ustalił, iż świadczenie będzie płatne do 25 dnia każdego miesiąca.

W dniu 22 kwietnia 2014 roku, ubezpieczona złożyła w organie rentowym wniosek o wypłacenie odsetek za opóźnienie w wypłacie emerytury należnej od 13 listopada 2012r., a wypłaconej w kwietniu 2014r.

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 24 kwietnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., działając w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2013, 1440 t.j.) oraz odmówił ubezpieczonej U. S. prawa do wypłaty odsetek.

(okoliczności bezsporne, vide: wniosek o emeryturę – k. 1-5 akt ubezpieczeniowych plik III, decyzja pozwanego z dnia 27.11.2012r. – k. 35 akt ubezpieczeniowych plik III,, wyrok Sądu Okręgowego z dnia 25.02.2013 r. – k. 48 akt ubezpieczeniowych plik III,, wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 29.01.2014r. – k. 59 akt ubezpieczeniowych plik III, decyzja pozwanego z dnia 24.04.2014r.-k. 96 akt ubezpieczeniowych plik III)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy oraz w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu emerytalnego, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącej zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z zm.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, a w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Z powyższego wynika zatem, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma 30 dni na wydanie prawidłowej decyzji, licząc od chwili wyjaśnienia ostatniej niezbędnej okoliczności, rozumianej jako ostatni fakt konieczny, z punktu widzenia przesłanek nabycia prawa, do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. W przypadku, gdy prawo zostaje przyznane orzeczeniem Sądu 30 dniowy termin jest liczony od momentu doręczenia wyroku, ale jedynie wówczas, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. Gdy zaś opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy, termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia.

Stosownie zaś do treści art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z zm.) jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w

wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Wskazana regulacja stanowi podstawę do przyznania osobie ubezpieczonej odsetek, w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego, w razie nie ustalenia dla niej w terminie prawa do świadczenia lub też jego niewypłacenia. Należy jednakże mieć na uwadze, że konieczność zapłaty odsetek nie występuje w przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłacie świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności. Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela utrwalony w orzecznictwie pogląd, wyrażony m. in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 22 stycznia 2013 r. wydanym w sprawie III AUa 1224/12, zgodnie z którym zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych określenie: "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania.

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się szerokie rozumienie błędu organu rentowego. Sąd Okręgowy w pełni podziela przy tym ugruntowane już w judykaturze poglądy, iż wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, zwłaszcza, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. Nie budzi wątpliwości, że wówczas, gdy organ rentowy w chwili wydania zaskarżonej decyzji, miał wszystkie potrzebne dane pozwalające na wydanie decyzji zgodnej z prawem, a po stronie ubezpieczonego nie występował obowiązek wykazania żadnych innych okoliczności uzasadniających jego wnioski, to dla obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia, nie mogą mieć znaczenia okoliczności dotyczące przebiegu postępowania sądowego, zwłaszcza, gdy w tym postępowaniu nie ustalono żadnych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyło na ubezpieczonym, a które nie były znane (nie mogły być znane) organowi rentowemu (tak trafnie Sąd Najwyższy m.in. w: wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r. wydanym w sprawie I UK 159/04, wyroku z dnia 7 kwietnia 2010 r. wydanym w sprawie I UK 345/09).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy podkreślić, iż Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 25 lutego 2013 roku zmienił decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonej E. S. prawo do emerytury począwszy od dnia 13 listopada 2012 roku, przy czym zmiana ta nastąpiła nie na skutek przeprowadzenia postępowania dowodowego, lecz z uwagi na błędną interpretację przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przepisów prawa. W świetle wskazanych wyżej rozważań nie budziło wątpliwości Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, iż wydanie przez organ rentowy decyzji niezgodnej z prawem – odmawiającej wypłaty świadczenia, w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem oznacza, że opóźnienie było następstwem okoliczności, za które organ ponosił odpowiedzialność. W ocenie Sądu Okręgowego niewątpliwym jest zatem, że organ rentowy zobligowany był do wydania decyzji przyznającej skarżącemu prawo do odsetek od niewypłaconego w terminie świadczenia emerytalnego.

Mając na uwadze fakt, iż organ rentowy w chwili złożenia wniosku w przyznanie emerytury, będącej jednocześnie momentem ziszczenia się wszystkich przesłanek uprawniających do wydania decyzji przyznającej świadczenia tj. wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 118 ust 1 ustawy emerytalnej uznał, iż dzień 13 listopada 2012 roku (dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji) jest datą, od której należy liczyć 30 - dniowy termin, w którym organ rentowy zobligowany był do wydania decyzji przyznającej skarżącemu prawo do dochodzonych odsetek.

W myśl § 2. 1. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1.02.1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137 poz. 887 i Nr 162) odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5. Zgodnie z ust. 2 i 4. okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin

na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji a okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności.

Biorąc pod uwagę fakt, iż pozwany nie wywiązał się z ciążącego na nim obowiązku wydania decyzji w terminie 1 miesiąca od dnia złożenia wniosku o świadczenie, tj. od 13 listopada 2012r. Sąd Okręgowy stwierdził, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych pozostawał w zwłoce począwszy od dnia 14 grudnia 2012 roku.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy, uznając odwołanie ubezpieczonej za zasadne w zakresie w jakim domagała się ona przyznania prawa do odsetek od przedmiotowego świadczenia, zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przyznając ubezpieczonej E. S. prawo do odsetek od niewypłaconej w terminie emerytury za okres od 14 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty – o czym orzekł w pkt I.

Biorąc pod uwagę, iż odwołanie ubezpieczonej było w całości zasadne Sąd Okręgowy o kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 11 ust 2. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013.490 j.t.) i zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonej kwotę 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Magdalena Graul

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować,
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego,
3. Przedłożyć z apelacją lub za 21 dni.

SSO M. Graul